

**PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
I
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W KROŚNIE
NA LATA 2016-2018**

Spis treści:

I. Podstawy prawne programu	str. 4
II. Wstęp	str. 5
III. Powiatowe i gminne zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	str. 7
IV. Diagnoza - sytuacja społeczna rodzin w Gminie Miasto Krosno	str. 12
1. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki	str. 12
2. Zasoby programu wspierania rodziny	str. 21
V. Cele i zadania programu wspierania rodziny	str. 24
VI. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Gminie Miasto Krosno	str. 28
1. Charakterystyka rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Krosno	str. 31
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	str. 37
3. Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	str. 38
4. Mieszkania chronione	str. 41
VII. Cele i zadania programu rozwoju pieczy zastępczej	str. 42
VIII. Projektowane źródła finansowania programu	str. 46
IX. Adresaci Programu:	
1. Adresaci programu wspierania rodziny	str. 46

2. Adresaci programu rozwoju pieczy zastępczej	str. 46
X. Realizatorzy programu	str. 46
XI. Partnerzy Programu	str. 46
XII. Sposób monitorowania programu	str. 47
XIII. Ewaluacja programu	str. 47
XIV. Planowany budżet wsparcia rodziny na lata 2016-2018 w złotych ...	str. 48
XV. Planowany budżet rozwoju pieczy zastępczej na lata 2016-2018 w złotych	str. 50
XVI. Zakończenie	str. 53

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Działania w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.)
2. Konwencja o Prawach Dziecka.
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2015r. poz.1515).
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015r. poz. 1445).
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm).
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720).
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390).
9. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm).
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r., poz. 124 z późn. zm.).
11. uchwała Nr XXIII/331/11 Rady Miasta Krosna z dnia 30 grudnia 2011r. w sprawie wyznaczenia podmiotu do realizacji zadania w zakresie realizacji wspierania rodziny.
12. Zarządzenia Nr 296/11 Prezydenta Miasta Krosna z dnia 25 listopada 2011r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

II. WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – zwana w dalszej części Programu „ustawą” reguluje zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowania pieczy zastępczej.

Zgodnie z preambułą wyżej cytowanej ustawy jej głównym celem jest:

- dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, zapewnienie ochrony przysługujących im praw i wolności;

- dobro rodzin, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Z doświadczenia wynikającego z pracy z rodzinami, a odnoszącej się do pomocy ich członkom na różnych płaszczyznach życia, wynika, iż pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Art. 176 ust 1 ustawy nakłada na gminy obowiązek opracowywania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, natomiast art.180 pkt 1 w/w ustawy zobowiązuje do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Gmina Miasto Krosno realizując powyższy ustawowy obowiązek Uchwałą Nr XL/811/13 Rady Miasta Krosna z dnia 27 marca 2013r. przyjęła na lata 2013-2015 Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Krośnie, który realizowany był przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Analiza realizacji dotychczasowego Programu wskazuje, iż nadal zachodzi potrzeba bieżącego wspierania rodzin, w tym najmłodszych jej członków. Realizacja powyższego celu była możliwa poprzez przyjęte formy współpracy przewidziane w przyjętym w 2013 roku Programie. Dlatego zamierzamy kontynuować i rozwijać przyjętą koncepcję pomocy i wsparcia. Określone narzędzia współpracy z rodzinami dają bowiem wymierne skutki i roszą pozytywną prognozę w zakresie poprawy funkcjonowania rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Krosna.

Nowy dokument opracowany w związku z upływającym okresem obowiązywania dotychczasowego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Krośnie na lata 2013-2015 przygotowano na podstawie dotychczasowych doświadczeń. Określa on sposób wsparcia rodziny naturalnej w fazie, gdy problemy te mają charakter początkowy oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy rodzina jest zastępowana w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej lub w sytuacjach kryzysowych, gdy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Planowane działania są podejmowane i prowadzone poprzez intensyfikację działań profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę biologiczną dziecka, rozwijających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także działań utrzymujących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu.

Niniejszy Program prezentuje diagnozę oraz stan podejmowanych działań na rzecz wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasto Krosno oraz wskazuje zakres niezbędnych zadań i działań zmierzających do ograniczenia instytucjonalnych form opieki i sieroctwa społecznego. Zawiera on założone do osiągnięcia cele, kierunki działań oraz rezultaty jego realizacji. Niniejszy dokument pozwoli zaplanować działania umożliwiające rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez profilaktykę w formie specjalistycznego wsparcia i współdziałania w kontaktach ze środowiskiem oraz pomoże w rozwiązywaniu problemów życia codziennego rodzin. Program jest spójny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Krosno na lata 2011-2016, Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Realizacja nowego Programu ma na celu w kilkuletniej perspektywie wzmocnienie rodziny naturalnej, rozwój rodzinnej pieczy zastępczej i ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, co w rezultacie doprowadzi do ograniczenia występowania zjawiska sieroctwa społecznego i naturalnego.

III. GMINNE I POWIATOWE ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 71 pkt. mówi:

„Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.”

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie tejże rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, w ramach umowy przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy;

Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy Dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych rodzin zastępczych;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania. Dla miasta Krosna organizatorem pieczy zastępczej jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie (Zarządzenie Prezydenta Miasta Krosna Nr 296/11 z dnia 25 listopada 2011r.).

Do zadań organizatora należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,

- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
- 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego , wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego,
- 6) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- 7) zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 11) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności, w zakresie prawa rodzinnego,
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,

- 14) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy dotyczącej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 15) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- 16) zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- 17) przedstawienie prezydentowi i radzie miasta corocznego sprawozdania z efektów pracy,
- 18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

IV. Diagnoza - sytuacja społeczna rodzin w Gminie Miasto Krosno

1. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2014r. Krosno liczy 47 140 mieszkańców, w tym 22 285 mężczyzn oraz 24 855 kobiet.

Pomoc społeczna ukierunkowana jest na zabezpieczenie pomocy rodzinom i jej członkom w różnych, trudnych życiowo sytuacjach – tak doraźnych jak i trwałych. Na terenie Gminy Miasto Krosna na dzień 30.11.2015r. udzielono pomocy 1 635 rodzinom, w których zamieszkiwało 3 569 osób .

Analizując powyższą diagnozę warto zwrócić uwagę, że za podstawową jednostkę społeczną uznaje się rodzinę. To właśnie w niej kształtują się emocje, współdziałanie, odpowiedzialność, interakcje czy role, które wpływają na dorosłe życie jednostek. W rodzinach przede wszystkim dorastają młodzi ludzie, którzy stanowią następnie o przyszłości naszej małej społeczności. Rolą rodziny jest zapewnienie warunków do dojrzewania tych jednostek, które będą miały wpływ na funkcjonowanie całego społeczeństwa. Różnego typu problemy i trudności towarzyszące funkcjonowaniu rodzin mogą być determinantą tak niekorzystnych zjawisk jak: wykluczenie społeczne, patologie (alkoholizm, bezrobocie, choroby, indywidualne dysfunkcje poszczególnych członków bądź całej rodziny). Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest podstawą społeczności. Nie wszystkie rodziny mają jednak jednakowy start życiowy. Na terenie Gminy Miasto Krosna zamieszkują rodziny borykające się z różnego rodzaju problemami związanymi tak z sytuacjami doraźnymi jak i przewlekłymi. Wiele z tych sytuacji kryzysowych jest możliwa do rozwiązania czy choćby zniwelowania ich skutków. Wymaga to jednak niekiedy długoterminowej pracy wyspecjalizowanej kadry, zaangażowanej w prace na płaszczyźnie pomocowej.

Praca z rodzinami naturalnymi – mająca zapobiec jej destrukcji - w Gminie Miasto Krosno prowadzona jest przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie, w tym: Działu Pomocy Środowiskowej, Działu d/s Asysty Rodziny i Pieczy Zastępczej, Działu Interwencji Kryzysowej oraz Działu ds. Uzależnień.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPR w Krośnie

Lp	Rodzaj sytuacji życiowej	Rok 2012		Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015 na 30 listopada	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	539	1269	579	1352	562	1255	582	1262
2.	Sieroctwo	2	2	3	3	1	1	1	1
3.	Bezdomność	35	39	40	42	41	44	34	36
4.	Ochrona macierzyństwa	84	396	90	436	93	427	115	519
5.	Bezrobocie	799	2097	850	2251	840	2113	826	2046
6.	Niepełno-sprawność	490	914	543	1078	536	1036	533	1044
7.	Długotrwała choroba	603	1230	632	1327	625	1217	672	1332
8.	Bezradność w sprawach opiek. wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	161	528	161	520	146	469	150	479

Źródło: MOPR w Krośnie

Typy rodzin objętych pomocą finansową – zadania gminy, łącznie z pracą socjalną

L.p	Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2013 r.	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin w 2014 r.	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin na dzień 30.11. 2015 r.	Liczba osób w rodzinie
1.	Rodziny ogółem w tym : - rodziny objęte tylko pracą socjalną w tym o liczbie osób :						
	1	2011	4628	1920	4317	1 635	3569
	2	921	921	922	922	835	835
	3	349	698	267	522	245	490
	4	275	825	312	936	192	576
	5	257	1028	268	1072	209	836
	6 i więcej	147	735	106	530	111	555
		62	421	51	335	43	284
2.	Rodziny z dziećmi w tym o liczbie dzieci:						
	1	677	2645	580	2249	564	2162
	2	275	825	230	678	227	651
	3	257	1028	213	834	200	789
	4	104	527	97	478	100	487
	5	26	151	27	165	28	166
	6	13	94	11	73	5	33
	7 i więcej	1	8	1	8	3	23
		1	12	1	13	1	13
3.	Rodziny niepełne	208	672	204	658	201	614
4.	Rodziny emerytów	394	647	351	568	345	549

Źródło: MOPR w Krośnie

Współczesne rodziny są bardzo zróżnicowane. Obok tych, które zapewniają potomstwu komfortowe warunki do rozwoju psychofizycznego, istnieją także rodziny niezdolne do samodzielnego stworzenia dzieciom nawet podstawowych warunków bytowych i opiekuńczo-wychowawczych. Najpoważniejsze problemy wiążą się z sytuacją dzieci w rodzinach, które nie zaspokajają w niezbędnym zakresie materialnych, psychicznych i społecznych potrzeb swoich członków. W rodzinach tych występują poważne zaburzenia kontaktów emocjonalnych. Więzy jej członków najczęściej są osłabione, a dzieci boleśnie odczuwają wyobcowanie i odrzucenie uczuciowe. Wskaźnikiem sytuacji może być zapotrzebowanie na różne formy wspierania rodziny biologicznej i rozwoju pieczy zastępczej.

Nieprawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców uwarunkowane jest na wielu płaszczyznach. Zgodnie z danymi do najistotniejszych przyczyn należy zaliczyć: długotrwałe bezrobocie (skutkujące m.in. niewłaściwym odżywianiem dzieci, brakiem podstawowych środków materialnych, utrudnieniami w zakresie wartościowego spędzania czasu wolnego, zaniedbaniami higienicznymi itp.); patologie, m.in. alkoholizm (determinujący m.in. zaniedbania opiekuńcze); przemoc (skutkująca szkodami fizycznymi i psychicznymi); bezradność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (co ma bezpośredni wpływ na rozwój rozmaitych nieprawidłowości, dewiacji, patologii społecznych, wiążących się z rozpadem rodziny).

Z analizy dokumentów wynika niezbicie, że podobnie jak w latach ubiegłych rośnie liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na przemoc w rodzinie lub uzależnienia. Świadczy to o fakcie nieprzerwanego cyklu przemocy skutkującego większym zapotrzebowaniem zapewnienia dzieciom ze środowisk przemocowych opieki pozarodzinnej jak i konieczności umieszczenia ich w pieczy zastępczej, by chronić ich życie i zdrowie.

Dane statystyczne z Działu Interwencji Kryzysowej, funkcjonującego w strukturze MOPR Krosno, potwierdzone danymi z Komendy Miejskiej Policji wskazują na dużą liczbę interwencji, które każdorazowo mają wpływ na występowanie sytuacji kryzysowych w rodzinach.

Liczba interwencji kryzysowych w latach 2013-2015

LP.	Lata	Liczba Niebieskich kart	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy	Liczba osób pokrzywdzonych	
				Rodzin	Osób w rodzinach
2.	2013	371	270	267	494
3.	2014	266	182	178	230
4.	2015r. do 30 listopada	259	169	167	536

Źródło: MOPR w Krośnie

W Dziale Interwencji Kryzysowej MOPR rodzinom dotkniętym przemocą pomoc udzielana jest przez specjalistów w dziedzinie pracy socjalnej, prawa i psychologii. Dział ten wykonuje jednocześnie zadania wynikające z Ogólnopolskiej Procedury „Niebieskie Karty” i zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w jego strukturze funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny złożony z przedstawicieli instytucji organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości, oświaty, służby zdrowia. Zespół ten podejmuje różnorakie działania skierowane na udzielenie pomocy osobom podejrzanych o doznawanie przemocy, czyli działania bezpośrednio zwrócone na poprawę kondycji rodziny, w tym zabezpieczenie dobra dzieci będących członkami tych rodzin.

Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty”

Lata	Liczba Niebieskich Kart	Liczba zakończonych Niebieskich Kart	Ilość spotkań członków grup roboczych	Wnioski do MKRPA	Sąd Rodzinny	Prokuratura Rejonowa
2013	371	161	802	41	8	8
2014	266	213	696	30	12	7
2015 do 30.11	259	163	650	18	7	9

Źródło: MOPR w Krośnie

Jak wynika z analizy danych wszczynanie procedury „Niebieska Karta” zaczyna mieć tendencję malejącą. Nie oznacza to jednak, że nie zdarzają się sytuacje, które mogą stwarzać bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia osób przebywających w rodzinach dotkniętych przemocą. W takiej sytuacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo i obowiązek zabrać dziecko z rodziny i umieścić je w dalszej rodzinie - jako osób najbliższych dla dziecka, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszami Policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym czy pielęgniarką. Jest to ważne zadanie dla pracowników socjalnych, a jego realizacja związana jest z zadaniami pieczy zastępczej. Działania te są podejmowane jednak w sytuacjach kryzysowych, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki przez inne osoby bliskie. Liczba interwencji skutkujących odebraniem dzieci i w konsekwencji umieszczeniem ich w pieczy zastępczej nie jest duża. Oznacza to, że podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie działania skierowane na wzmocnienie ról rodzicielskich i wspieranie rodziny w sytuacjach daje wymierne skutki.

Na zwiększenie zagrożenia pozostawienia dziecka bez pomocy rodziców i tym samym umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej ma wpływ nie tylko zjawisko długotrwałej niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin, ale także rosnące zjawisko patologii społecznych, w tym przestępczości wśród nieletnich.

Wzrost przestępczości wśród nieletnich jest zjawiskiem niepokojącym. Proces demoralizacji rozpoczyna się od pozornie niegroźnych zachowań, jak: wagarowanie, brak poszanowania rodziców i nauczycieli, korzystanie ze środków uzależniających. Niesankcjonowanie tych zachowań prowadzi niejednokrotnie do poważniejszych skutków, jak: organizowanie się w grupy przestępcze, wymuszanie pieniędzy, zażywanie narkotyków czy dopalaczy.

Z informacji uzyskanej z Komendy Miejskiej Policji w Krośnie oraz Sądu Rodzinnego w Krośnie wynika, że zjawisko popełniania przez osoby nieletnie czynów karalnych w mieście Krośnie ma tendencję wzrastającą. Nieletni, którzy dopuścili się czynów karalnych najczęściej wywodzą się z rodzin zaburzonych lub patologicznych, często dotkniętych alkoholizmem jednego z rodziców. Przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich zmusza nas do zainteresowania się nie tylko faktami naruszania przez nich norm prawno-karnych, ale także ogromnie

szkodliwymi ze społecznego punktu widzenia przejawami niedostosowania społecznego oraz zagrożenia demoralizacją.

Zjawiska społeczno–demograficzne oraz społeczno-ekonomiczne warunkują zarówno strukturę jak i kondycję rodzin poprzez przemiany kulturowe, obyczajowe i ekonomiczne. Nie wszystkie rodziny są w stanie sprostać stawianym przed nimi wymaganiom, z przyczyn zawinionych lub od nich niezależnych. Interwencja w sprawy rodzinne następuje każdorazowo, gdy dobro dziecka jest zagrożone. Ingerencja państwa w wykonywanie przez rodziców władzy rodzicielskiej przybiera formę zawieszenia, ograniczenia bądź pozbawienia władzy rodzicielskiej.

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Krośnie – Wydziału Rodzinnego i Nieletnich wynika, iż rokrocznie toczy się kilkadziesiąt spraw dotyczących wydawania zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do rodziców biologicznych, z których większość kończy się orzeczeniem środków w przedmiocie władzy rodzicielskiej.

Ilość środków dotyczących władzy rodzicielskiej stosowanych przez sąd

Lata	Ograniczenie władzy rodzicielskiej	Zawieszenie władzy rodzicielskiej	Pozbawienie władzy rodzicielskiej	Razem
2012	34	5	18	57
2013	40	8	22	70
2014	35	16	20	71

Źródło: Sąd Rejonowy w Krośnie

Najczęściej orzekanym przez Sąd Rodzinny środkiem jest ograniczenie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych, polegające na uszczupleniu ich praw i obowiązków, ale jednocześnie skutkujące pozostawaniem dziecka w jego środowisku rodzinnym. Ograniczenie władzy przez nadzór kuratora sądowego nie zabezpiecza jednak w pełni konieczności egzekwowania zmiany postaw rodzicielskich. Dla pomocy społecznej rodzi to więc dalsze obowiązki polegające na objęciu zwiększonym wsparciem, kontrolą i monitoringiem tych rodzin i przebywających z nich małoletnich dzieci.

Z danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Krośnie wynika, iż na przestrzeni ostatnich lat wzrasta liczba powierzonych nadzorów, w 2013r. na terenie

naszego miasta kuratorzy pełnili 419 nadzorów. W liczbie tej zawiera się 268 nadzorów nad rodzicami, którym ograniczono wykonanie władzy rodzicielskiej poprzez nadzór kuratora oraz 151 nadzorów orzeczonych nad nieletnimi, którzy wykazują przejawy demoralizacji bądź dopuścili się popełnienia czynów karalnych.

Z prowadzonej diagnozy wynika, iż niestety nadal rośnie liczba nadzorów kuratora stosowanych wobec rodziców nieprawidłowo wypełniających swoje role społeczne. W 2014r. liczba tych nadzorów wzrosła do 274, zaś do dnia 30.11.2015r. liczba ta wynosiła 287 nadzorów.

Zestawienie postępowań wykonawczych prowadzonych przez kuratorów sądowych na terenie miasta Krosna w sprawach rodzinnych i nieletnich w latach 2013-2015

Rodzaj postępowania wykonawczego	2013	2014	2015
Nadzór kuratora sądowego nad nieletnim w związku z jego demoralizacją lub popełnieniem czynu karalnego	151	130	106
Nadzór kuratora sądowego nad ograniczoną władzą	268	274	287
Razem	419	404	393

Źródło: Sąd Rejonowy w Krośnie

U wielu rodzin objętych nadzorem kuratora lub pracą socjalną występują kolejne problemy związane z nieprawidłowym wykonywaniem obowiązków rodzicielskich, które rodzi następujące konsekwencje: zaniedbywanie nauki polegające przede wszystkim na nie realizowaniu obowiązku szkolnego przez dzieci, zagrożenie demoralizacją, złe warunki socjalno– bytowe związane z brakiem dbałości i troski o dzieci ze strony rodziców, uzależnienie od alkoholu rodziców.

Dla części dzieci wychowujących się w rodzinach niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ograniczenie władzy rodzicielskiej może przybierać formę konieczności zapewnienia małoletnim dzieciom pieczy zastępczej.

Liczba dzieci objętych pieczę zastępczą w latach 2013-2015r.

Rok	Liczba dzieci objętych pieczę zastępczą		Razem
	Rodzinna piecza zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza	
2013	70	31	101
2014	66	32	98
2015	52	32	84

Źródło: MOPR Krosno

W każdym z tych przypadków jednym z priorytetowych zadań związanych z opieką nad dzieckiem i rodziną jest powrót dzieci z zastępczych form opieki do środowisk rodzinnych. W tym celu prowadzona jest praca asystenta rodziny oraz praca socjalna z rodzicami naturalnymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Polega ona na ścisłej współpracy pracownika socjalnego oraz asystenta z rodziną w celu poprawienia sytuacji materialnej i bytowej rodziny oraz możliwości powrotu dziecka do domu rodzinnego. Każdego roku kilkoro dzieci opuszcza zastępcze formy opieki i powraca do rodzin biologicznych. Zdarza się jednak również, iż dzieci trafiają z rodzinnej pieczy zastępczej do placówek, w tym coraz częściej do placówek typu resocjalizacyjnego m.in. młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Pobyt dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej z założenia ma mieć charakter tymczasowy do momentu odzyskania funkcji opiekuńczych przez rodziców lub do czasu usamodzielnienia się dziecka. W ramach działań podejmowanych przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych prowadzona jest praca z rodzicami biologicznymi w następującym zakresie: utrzymywania stałych kontaktów z dziećmi umieszczonymi poza rodziną, możliwości wyjścia z trudnej sytuacji życiowej, podjęcia leczenia odwykowego, rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy i zwiększenia aktywności w poszukiwaniu pracy, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych itp. Jest to stały i systematyczny monitoring sytuacji życiowych osób wymagających wsparcia ze strony instytucji pomocowych. Zgodnie z założeniami ustawy objęcie rodziny pomocą asystenta prowadzi do inicjowania procesów pozytywnych, oczekiwanych zmian w funkcjonowaniu rodziny. Jest to rozwiązanie o działaniu mobilizującym, dyscyplinującym i kontrolnym, obliczone na uzyskanie poprawy i chroniące dziecko przed rozłączeniem ze środowiskiem rodzinnym.

Należy nadmienić, że asystenci rodziny ustawowo ograniczeni są ilością prowadzonych środowisk. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 (art.15 ust.4 ustawy). Na dzień 30.11.2015r. asystenci rodziny objęli swą pracą 35 środowisk rodzinnych. Potrzeby na taką formę wsparcia rodzin stale rosną, bowiem praca asystentów rodzi wymierne skutki w sferze bieżącego funkcjonowania rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Asystenci zatrudnieni w MOPR Krosno na co dzień współpracują z członkami rodzin cechującymi się deficytami intelektualnymi, poznawczymi i emocjonalnymi. Niejednokrotnie członkowie rodzin zmagają się z uzależnieniem od alkoholu, co generuje konieczność podejmowania przez asystentów dodatkowych działań na rzecz rodziny. W miejscu zamieszkania tych rodzin mają miejsce częste interwencje funkcjonariuszy policji w związku z alkoholizowaniem się rodziców. W takich sytuacjach konieczne jest zapewnienie małoletnim dzieciom właściwej opieki. W środowiskach, które odwiedzają asystenci występują liczne i złożone problemy, dlatego też konieczna jest wielokierunkowa praca zarówno z rodzicami jak i z dziećmi, a czas jakim dysponują asystenci jest ograniczony dla poszczególnych rodzin i nie pozwala w pełni realizować ich wszystkich potrzeb.

Dane dotyczące współpracy asystenta z rodzinami

L.p.	2013	2014	2015
Liczba rodzin z którymi pracowali asystenci	48	43	38
Zakończona współpraca z tego:	11	5	7
-brak efektów	7	2	1
- osiągnięcie celów	3	2	2
-zaprzestanie współpracy przez rodzinę	-	1	4
- zmiana metod pracy	2	-	-

Źródło: MOPR Krosno

Analiza realizacji dotychczasowego Programu pokazuje, że praca asystenta rodziny jest najbardziej skuteczną formą wsparcia rodzin, która pozwala na bieżącą pomoc w podnoszeniu umiejętności społecznych, wypełnienia ról rodzicielskich oraz stały monitoring sytuacji rodziny, a tym samym bieżącą analizę potrzeb tejże rodziny. Problemy z jakimi spotykają się pracownicy naszego ośrodka wskazują na zasadność zwiększenia tej formy współpracy z rodziną, gdyż z diagnozy lokalnego środowiska wynika, że jest takie zapotrzebowanie. Uwagę na powyższe zwrócono także w pracach legislacyjnych nad ustawą, które zaowocowały wprowadzeniem do kodeksu rodzinnego nowego środka zobowiązującego rodziców dzieci do pracy z asystentem rodziny, aby zabezpieczyć dobro ich dzieci(art.109§ 1 pkt 1kro).

2. Zasoby programu wspierania rodziny:

Rodziny mające problemy opiekuńczo-wychowawcze mają możliwość skorzystania z konsultacji w ramach pracy MOPR Krosno. Tutejszy Ośrodek w ramach swej struktury oferuje wielopłaszczyznową, bezpłatną pomoc dla osób i rodzin pozostających długotrwale w bezradności życiowej, z powodu nieradzenia sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocia, problemów natury psychologicznej lub innych dysfunkcji powodujących nieprawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Konsultacji udzielają: psycholog, pracownik socjalny, prawnik-mediator rodzinny i terapeuci uzależnień.

Liczba osób objętych konsultacjami w MOPR Krosno w latach 2013-2015

Specjaliści udzielający konsultacji	Liczba osób		
	2013	2014	2015 – I półrocze
Poradnictwo socjalne	371	294	190
Psycholog	312	263	157
Prawnik	167	183	131
Terapeuta uzależnień	157	135	112
Ogółem	1007	875	590

Źródło: MOPR Krosno

Dzieci i młodzież z rodzin przeżywających trudności mogą skorzystać z opieki placówki wsparcia dziennego działającej w strukturze MOPR Krosno oraz świadczeń innych organizacji pozarządowych skupiających się na misji pomocy rodzinie.

INFRASTRUKTURA MIASTA KROSNA W ZAKRESIE POMOCY RODZINIE

Lp.	Nazwa placówki – organ prowadzący	Rodzaj prowadzonej działalności
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie	zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formach instytucjonalnych wsparcia dziennego i opiece rodzinnej,
2.	Placówka Wsparcia Dziennego „Ogródek Jordanowski” w Krośnie	dzienna placówka opiekuńcza, której zadaniem jest organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym rozwój ich zainteresowań, prowadzenie pomocy w nauce, dożywianie, pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych, współdziałanie z wychowankami, ich rodzinami oraz innymi instytucjami w celu tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży. Zajęcia placówki wsparcia dziennego organizowane są dodatkowo w 7 miejscach na terenie Gminy Miasta Krosna.
4.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Krośnie	pełni funkcję opiekuńczo-wychowawczą typu dziennego tzn. organizacja wypoczynku, pomoc w nauce, zajęcia rekreacyjne, dożywianie. Prowadzi Rodzinny Ośrodek Wsparcia, terapii i opieki, który zapewnia bezpłatną opiekę psychologa, pedagoga-terapeuty oraz Rzecznika Praw Dziecka.
6	Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie	udzielanie pomocy żywnościowej oraz rzeczowej mieszkańcom. Prowadzenie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania. Organizowanie spotkań okolicznościowych połączonych z rozdawaniem paczek żywnościowych. Prowadzenie klubu dla dzieci „Bławatek” – organizacja czasu wolnego.
7.	Dom Dziecka im. Ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Krośnie	placówka całodobowa, funkcja opiekuńczo - wychowawcza i socjalizacyjna nad dziećmi
8.	Placówka Wsparcia Dziennego "Oratorium Twój Dom" Stowarzyszenie Troski o Dzieci i Młodzież im. Ks. Bronisława Markiewicza w Krośnie.	jest placówką wsparcia dziennego, umożliwia organizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego, w tym rozwój zainteresowań, pomoc w nauce, dożywianie, organizuje także dla dzieci wypoczynek
9.	Polski Czerwony Krzyż w Krośnie	pomoc socjalna, organizacja i promocja honorowego krwiodawstwa, prowadzenie grup wolontariuszy, działalność opiekuńcza- prowadzenie punktów opieki nad chorym w domu, paczki dla potrzebujących

11.	Związek Harcerstwa Polskiego w Krośnie	stwarzanie warunków do wszechstronnego, intelektualnego, społecznego, duchowego, emocjonalnego i fizycznego rozwoju człowieka, nieskrępowane kształtowanie osobowości człowieka odpowiedzialnego, upowszechnianie i umacnianie w społeczeństwie przywiązania do wartości: wolności, prawdy, sprawiedliwości, demokracji, samorządności, równouprawnienia, tolerancji i przyjaźni,
12.	Grupy wsparcia i grupy psychoedukacyjne dla osób uzależnionych i ich rodzin, w tym: grupa psychoedukacyjna dla osób współuzależnionych, terapia indywidualna dla osób nadużywających alkoholu i osób uzależnionych, grupa dla ofiar przemocy w rodzinie	działania terapeutyczne dla osób i ich rodzin z problemami uzależnienia, zajęcia profilaktyczne w tym zakresie wskazanie możliwości wspólnego uporania się z trudnościami życia codziennego, a także zapobieganie w sprawach bezradności, w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci

Źródło: MOPR Krosno

Z prowadzonej diagnozy za ostatnie lata wynika, iż największym zainteresowaniem cieszy się funkcjonująca na terenie Gminy Miasto Krosna Placówka Wsparcia Dziennego „Ogródek Jordanowski”. Zajęcia organizowane w głównej siedzibie placówki przy ul. Grodzkiej 20 oraz w 6 punktach na terenie Krosna zaspokajają większość potrzeb najmłodszych. Są to:

- działania edukacyjne (pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, zajęcia taneczne, zajęcia informatyczne, sportowe),
- działania profilaktyczne (ćwiczenie asertywności w celu nabycia umiejętności odmawiania oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych, zajęcia w zakresie profilaktyki uzależnień, realizowanie programów profilaktycznych, promowanie zdrowego stylu życia),
- działania wychowawcze (nauka savoir-vivre, organizowanie imprez okolicznościowych dla wychowanków i ich rodzin, nauka współpracy i współdziałania w grupie),
- działania opiekuńcze (współpraca z rodzicami, opiekunami prawnymi, instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży i innymi instytucjami, dożywanie dzieci i młodzieży),
- oraz działania organizujące czas wolny (gry i zabawy, uczestnictwo w imprezach kulturalnych, udział w wycieczkach, wyjściach do kina, na basen, kręgle, udział w warsztatach ceramicznych, gimnastycznych, zajęcia kulturalne organizacja i uczestnictwo w konkursach).

Podejmowane działania na rzecz rodziny są zróżnicowane. Zależą one od natężenia problemów występujących na danym terenie, należy bowiem pamiętać, że innych form wsparcia i pomocy oczekują rodziny z problemami bezrobocia i zagrożenia ubóstwem, a innych rodziny z niewydolnością wychowawczą. W tym celu zasadne jest wykorzystanie istniejącej infrastruktury w podejmowaniu działań pomocowych i wspierających rodzinę.

V. Cele i zadania programu wspierania rodziny

Priorytetowym celem, a zarazem kontynuacją kończącego się Programu jest stworzenie dalszego systemu kompleksowego wsparcia dla rodzin z terenu Gminy Miasto Krosno przeżywających trudności w wypełnianiu swych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jest nim przywrócenie tym rodzinom zdolności do prawidłowego wypełniania powierzonych funkcji społecznych. Większość działań wynikających z założeń Programu ma przyczynić się do wsparcia rodziny naturalnej na etapie, gdy zaczynają się problemy oraz eliminowania takich sytuacji, kiedy dziecko ma opuścić swoją rodzinę biologiczną. Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka” w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny. Najważniejsze z tych działań to: edukowanie rodziców poprzez dostarczenie im wiedzy i kształtowanie umiejętności w zakresie kompetencji rodzicielskich, funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka oraz wspieranie ich m. in. poprzez poradnictwo dla rodzin przeżywających trudności.

Cel szczegółowy	Zadania	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
1. Wielokierunkowa praca z rodzinami niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonymi odebraniem dziecka oraz przeciwdziałanie ich dysfunkcji	- zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej m.in. poprzez przydzielenie rodzinie asystenta rodziny -zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji oraz pracy socjalnej w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania powierzonych	-liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczba dzieci w tych rodzinach; - liczba dzieci pozostawionych w środowisku rodzinnym dzięki pracy asystentów i pracowników socjalnych -liczba dzieci, które powróciły do środowiska rodzinnego z pieczy zastępczej, -liczba osób objętych poradnictwem	-Stworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w ich środowisku naturalnym (w rodzinach biologicznych) -koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny niewydolnej w kierunku poprawy jej sytuacji, poprzez

	<p>im funkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> -systematyczne monitorowanie rodzin przez pracowników socjalnych m asystentów rodzin, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów mających kontakt z rodziną -umożliwienie i wspieranie doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny, poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacji; 	<p>specjalistycznym, prawnym i socjalnym</p> <ul style="list-style-type: none"> -ilość udzielonych porad osobom i rodzinom pozostającym w kryzysie -liczba osób korzystających z różnych form terapii i grup wsparcia -ilość rodzin z którymi asystent rodziny zakończył współpracę i z jakiego powodu - liczba napływających wniosków o przydzielenie asystenta rodziny 	<p>kompleksowe działania ukierunkowane na pracę z całą rodziną</p> <ul style="list-style-type: none"> -osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej - niedopuszczanie do umieszczanie dzieci w różnych formach pieczy zastępczej
<p>2. Zapobieganie powstawaniu nagłych problemów rodzinnych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących sytuacji kryzysowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego rodzinom zagrożonym kryzysem poprzez działalność Działu Interwencji Kryzysowej -zapewnienie schronienia w sytuacji podejrzenia doznawania przemocy -profilaktyka w postaci poradnictwa socjalnego jako wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji , której konsekwencją jest odebranie dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> -ilość udzielonych porad osobom i rodzinom pozostającym w kryzysie - ilość osób korzystających z różnych form terapii i grup wsparcia - ilość osób, którym udzielono schronienia w Hostelu DIK 	<p>zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie przez podejmowanie interdyscyplinarnych działań w tym kierunku</p> <p>przywrócenie równowagi i prawidłowego funkcjonowania rodzin dotkniętych sytuacjami kryzysowymi</p>
<p>3. Przeciwdziałanie marginalizacji oraz degradacji społecznej rodzin poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> -udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów żywnościowych w ramach programu FEAD, zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, w tym przyznawanie zasiłków -objęcie dożywianiem dzieci , uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w postaci ciepłego posiłku , dofinansowanie wydatków związanych z dożywianiem dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin i osób objętych pomocą w ramach programu FEAD - liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej - liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach podstawowych i gimnazjach - liczba dzieci korzystających z dożywiania w placówkach wsparcia dziennego 	<p>Zapewnienie rodzinom podstawowych potrzeb materialno-bytowych</p>

<p>4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznego dzieci i młodzieży</p>	<p>-monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny, utrzymanie stałej współpracy z kuratorami sądowymi oraz pedagogami szkolnymi - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci z rodzin przeżywających trudności poprzez udział w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego, szczególnie w zajęciach socjoterapeutycznych, -wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dzieci , - wspieranie rozwoju placówek wsparcia dziennego</p>	<p>-liczba placówek wsparcia dziennego -liczba dzieci, które uczestniczyły w zajęciach oferowanych przez placówki wsparcia dziennego -liczba dzieci pozostawionych w środowisku rodzinnym dzięki pracy asystentów rodzin i pracowników socjalnych - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, którym przydzielono nadzór kuratora</p>	<p>- Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i rozwoju ich zainteresowań w środowiskowych formach opieki</p>
<p>5.Zapobieganie uzależnieniom, w tym od alkoholu, od środków odurzającym i środków psychoaktywnych</p>	<p>- profilaktyka , edukacja oraz wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych uzależnieniom; - intensyfikacja działań podejmowanych w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii -tworzenie warunków do rozwoju grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, w tym: grup dla osób współuzależnionych, terapii indywidualnej dla osób nadużywających alkoholu i osób uzależnionych - profilaktyka w postaci prowadzonych prelekcji, wykładów i szkoleń dla uczniów szkół podstawowych , gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych – celem wypracowania prawidłowych postaw i nabycia wiedzy na temat rodzajów uzależnień, ich konsekwencji, oddziaływań</p>	<p>- liczba osób uczestniczących w proponowanych formach wsparcia - liczba wykładów i prelekcji zorganizowanych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na temat uzależnień i ich konsekwencji</p>	<p>neutralizowanie przypadków patogenicznego oddziaływania środków uzależniających na funkcjonowanie członków rodzin</p> <p>- podniesienie świadomości i wiedzy dzieci i młodzieży na temat uzależnień oraz ich negatywnego wpływu na funkcjonowanie w rodzinie</p>

	profilaktycznych i podejmowania interwencji w tym zakresie		
6. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	<p>- Praca asystenta rodziny i pracowników socjalnych – jako motywacja do działań umożliwiających powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do ich środowiska rodzinnego poprzez wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy, gotowości do podjęcia zmiany sytuacji życiowej, żywego uczestnictwa w życiu ich dziecka, gotowości przyjęcia współodpowiedzialności za jego wychowanie i opiekę</p> <p>- pomoc w przywróceniu równowagi rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz ich dzieciom ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa, poprzez działanie grup wsparcia, prowadzenie szkoleń dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej</p> <p>- działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny w środowisku poprzez m.in. wspieranie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez porady prawne, socjalne, psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne</p>	<p>- liczba dzieci, które powróciły do środowiska rodzinnego z pieczy zastępczej,</p> <p>- liczba osób i rodzin korzystających z proponowanych form wsparcia</p> <p>- liczba szkoleń dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej</p> <p>- liczba rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej objętych wsparciem asystenta rodziny</p>	<p>przywrócenie rodzinom biologicznym zdolności do sprawowania właściwej opieki nad dziećmi, a tym samym ich powrót dzieci do rodziny naturalnej</p>

VI. DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W GMINIE MIASTO KROSNO

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców biologicznych organizowana jest piecza zastępcza. Ideą pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, których rodzice na mocy postanowienia Sądu zostali ograniczeni lub pozbawieni władzy rodzicielskiej.

Jednym z zadań pieczy zastępczej jest przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywanie trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokajania potrzeb dzieci przede wszystkim emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno–rekreacyjnych.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy najczęstszymi przyczynami powodującymi konieczność odizolowania dzieci od rodziców są: niewydolność wychowawcza, alkoholizm, przemoc, opuszczenie dziecka (w tym porzucenie i wyjazd za granicę), przewlekła choroba, sieroctwo społeczne, a także nasilająca się tendencja do związków nieformalnych, w których dzieci nie zawsze są akceptowane przez partnerów rodziców biologicznych. Tym elementom bardzo często towarzyszy trudne do przezwyciężenia ubóstwo materialne czy nieporadność życiowa.

Jak wynika z danych MOPR w Krośnie najczęściej do rodzin zastępczych trafiają dzieci rodziców o ograniczonej bądź zawieszanej władzy rodzicielskiej. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną (pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych) zgłaszane są niezwłocznie do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Oddział Ośrodek Adopcyjny w Rzeszowie, który to wszczyna procedurę adopcyjną. W okresie obowiązywania dotychczasowego Programu tj. od 2013r. do dnia opracowania niniejszego Programu z terenu Gminy Miasto Krosno do adopcji trafiło 10 dzieci.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona (małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będąca wstępny lub rodzeństwem dziecka),
- b) niezawodowa (małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, nie będąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- c) zawodowa (w tym: pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego lub rodziny zawodowej specjalistycznej).

2) rodzinny dom dziecka,

3) rodziny pomocowe – sprawujące opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego nie sprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzony osobom, które łącznie:

- a) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- b) posiadają i posiadały pełnię władzy rodzicielskiej,
- c) wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- d) mają pełną zdolność do czynności prawnych,
- e) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia oraz opinią o posiadaniu predyspozycji o motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- f) przebywają na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- g) zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb;

Jedną z podstawowych, najbardziej rozwiniętych form rodzinnej opieki zastępczej jest rodzina zastępcza. Głównym jej zadaniem, nad wypełnianiem którego czuwa koordynator pieczy zastępczej, jest zapewnienie właściwych warunków wychowania i rozwoju dziecka pozbawionego szansy wychowania w rodzinie biologicznej.

W Krośnie na dzień 30.11.2015.r. pozbawionych opieki rodziców biologicznych było 52 dzieci. Opieka zastępcza nad nimi sprawowana była w różnych formach:

1) 52 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych mieszkających na terenie Krosna, w tym:

- 32 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem,
- 12 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 8 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych;

2) 6 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych mieszkających w innych miastach, w tym:

- 1 dziecko przebywało w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem,
- 4 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 1 dziecko przebywało w rodzinie zastępczej zawodowej;

3) 32 dzieci przebywało w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Miasto Krosno

- 2 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w innych powiatach.

Poniżej przedstawione tabelarycznie dane ilustrują liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na przełomie 3 ostatnich lat tj. w czasie obowiązywania Programu na lata 2013-2015 . Pokazują one, że na terenie Gminy Miasto Krosno podobnie jak w latach ubiegłych zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, które w większości stanowią rodziny spokrewnione z dziećmi w linii bocznej.

Liczba rodzin zastępczych i wychowywanych w nich dzieci narastająco w latach 2013-2015

Lp.	Lata	Rodziny spokrewnione		Rodziny niezawodowe		Rodziny zawodowe	
		Ilość rodzin	Ilość dzieci w rodzinach	Ilość rodzin	Ilość dzieci w rodzinach	Ilość rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
1.	2013	32	39	17	27	2	4
2.	2014	31	37	14	18	4	11
3.	2015	28	32	11	12	4	8

Źródło: MOPR Krosno

Dziecko w rodzinie zastępczej może pozostać do osiągnięcia pełnoletności, jednak nie dłużej niż do 25 roku życia - w przypadku podjęcia dalszego kształcenia. Jednakże w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej) może wcześniej ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem,

brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Stanowi to ważny czynnik, aby zrealizować cel główny programu w postaci umożliwienia powrotu dzieci do ich środowiska naturalnego. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci, które w ostatnich trzech latach powróciły do rodzin biologicznych bądź trafiły do rodzin adopcyjnych.

Liczba dzieci w Gminie Miasto Krosno w latach 2013 - 2015, które wróciły do rodziców biologicznych bądź trafiły do rodzin adopcyjnych:

L.p.	Rok	Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych	Liczba dzieci, które trafiły do rodzin adopcyjnych
1.	2013r.	4	2
2.	2014r.	5	2
3.	2015r.	1	5

Źródło: MOPR Krosno

1. Charakterystyka rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta

Krosna

W Krośnie obecnie funkcjonują łącznie 43 rodziny zastępcze, w których przebywa 52 dzieci, z tego 28 rodzin to rodziny spokrewnione z dzieckiem, tworzone przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka, 11 rodzin to rodziny niezawodowe, w których opiekunów i dzieci nie łączy bliskie pokrewieństwo. W takich rodzinach przebywa 12 dzieci. 8 dzieci przebywa w 4 rodzinach zastępczych zawodowych, z którymi zawarto umowy o pełnienie tej funkcji w czasie obowiązywania poprzedniego Programu.

Zdecydowanie dominującym typem opieki zastępczej jest rodzina spokrewniona z dzieckiem. Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem stanowią 65% ogólnej liczby rodzin zastępczych. Sąd opiekuńczy ustanawiając rodzinę zastępczą dla dziecka w pierwszej kolejności kieruje się związkiem emocjonalnym z najbliższą rodziną. Pierwszeństwo, więc do sprawowania opieki zastępczej mają osoby spokrewnione z dzieckiem, które bardzo często jednak wymagają wsparcia i pomocy w należyтым sprawowaniu opieki. Zdarza się, iż są to rodziny, które same wcześniej były niewydolne wychowawczo i nie umiały właściwie wychować swojego dziecka. Koniecznym jest więc objęcie tych rodzin dodatkową opieką – w formie pomocy koordynatora rodziny.

Dzieci trafiające do pieczy zastępczej umieszczane są nie tylko na terenie naszego miasta. Kierując się dobrem dziecka pozostawiane są one w spokrewnionych rodzinach. Dlatego zgodnie z decyzją sądu umieszczane są na terenie innych powiatów w rodzinach spokrewnionych z nimi. Właściwość finansowa

samorządu rodzi jednak zobowiązanie do pokrywania świadczeń z tym związanych. Ilość zawartych porozumień dotyczących pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo – wychowawczej przedstawia poniższa tabela.

Porozumienia dotyczące nowo kierowanych dzieci w pieczy zastępczej w latach 2013-2015

L.p.	Lata	Porozumienia dotyczące dziecka w rodzinie zastępczej		Porozumienia dotyczące dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej	
		Ilość dzieci pochodzących z Krosna umieszczanych poza Krosnem	Ilość dzieci umieszczonych w Krośnie pochodzących z innych powiatów	Ilość dzieci pochodzących z Krosna umieszczanych poza Krosnem	Ilość dzieci umieszczonych w Krośnie pochodzących z innych powiatów
1.	2013	4	0	1	1
2.	2014	0	1	0	1
3.	2015	0	1	0	1

Źródło: MOPR Krosno

Tabela zamieszczona poniżej przedstawia dane dotyczące wieku opiekunów w rodzinach zastępczych w latach 2013 – 2015, z których wynika, że w rodzinach spokrewnionych liczba opiekunów oscyluje pomiędzy 41-70 roku życia. Średnia wieku opiekunów w rodzinach zastępczych niezawodowych mieści się w przedziałach wiekowych już od 31 roku życia, zaś w rodzinach zastępczych zawodowych jest to wiek dojrzały od 41 roku życia.

Przedziały wiekowe opiekunów zastępczych sprawujących opiekę nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej na dzień 30.10.2015r.

L.p.	Przedział wiekowy	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe
1.	22-30 lat	0	0	0
2.	31-40 lat	0	5	0
3.	41-50 lat	10	6	4
4.	51-60 lat	11	6	4
5.	61-70 lat	12	2	0
6.	71 > lat	7	0	0

Źródło: MOPR w Krośnie

Przeważająca większość spokrewnionych rodziców zastępczych to dziadkowie wychowujący wnuki. Opiekunów i wychowanków dzieli co najmniej jedno pokolenie. Często w takich rodzinach występują zakłócenia we wzajemnej komunikacji, brak porozumienia rodzi wiele problemów wychowawczych i rozwojowych. Aby poprawić funkcjonowanie spokrewnionych rodzin zastępczych należy udrożnić i wzmocnić system pomocowy. Niezbędnym jest utrzymanie zatrudnienia koordynatorów oraz zapewnienie wsparcia z ich strony dla rodzinnej pieczy zastępczej.

Stopień pokrewieństwa pomiędzy dzieckiem a rodziną zastępczą na dzień 30.11.2015r.

Lp	Rodzice zastępczy	Liczba rodzin	Ilość dzieci
1	Dziadkowie	28	32
2	Rodzeństwo	0	0
3	Krewni w linii bocznej	5	5
4	Dalsi krewi	0	0
5	Osoby niespokrewnione	10	15
6.	Razem	47	52

Źródło: MOPR w Krośnie

Z prowadzonej diagnozy wynika, że istnieje potrzeba tworzenia niezawodowych lub zawodowych rodzin zastępczych zapewniających dzieciom szerokie możliwości rozwoju, a dzieciom niepełnosprawnym ich niezbędną rehabilitację tak w sferze emocjonalnej jak i społecznej - w warunkach rodzinnych. Jak wynika z prowadzonej dokumentacji rośnie niestety ilość dzieci, które wymagają stałej opieki lekarskiej oraz posiadających orzeczenia o niepełnosprawności.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2013-2015 (w tym dzieci zaliczone do osób niepełnosprawnych)

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej					
	Rodziny zastępcze spokrewnione	W tym dzieci niepełnosprawne.	Rodziny zastępcze niezawodowe	W tym dzieci niepełnosprawne	Rodziny zastępcze zawodowe	W tym dzieci niepełnosprawne
2013	39	9	27	4	4	0
2014	37	5	18	3	11	1
2015	32	3	12	2	8	1

Źródło: MOPR Krosno

Analizując potrzeby pieczy zastępczej na terenie naszego miasta pozyskano zawodową rodzinę zastępczą, w której okresowo przebywają dzieci w wieku do lat trzech, oczekujące na uregulowanie sytuacji prawnej pozwalającej na zgłoszenie dziecka do przysposobienia. Należy tutaj zwrócić uwagę na fakt, że na terenie Miasta Krosna funkcjonuje Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie, w którym przychodzą na świat dzieci pozostawiane przez matki biologiczne do adopcji. Dzieci te ze szpitala trafiają do funkcjonującej na naszym terenie rodziny zastępczej zawodowej specjalizującej się w przygotowywaniu dzieci do późniejszego przysposobienia.

W 2014r. zawarto umowę o pełnienie funkcji specjalistycznej rodziny zastępczej zawodowej, co było podyktowane przebywaniem w rodzinie zastępczej na naszym terenie dziecka niepełnosprawnego z powiatu brzozowskiego. Powiat ten partycypuje w kosztach utrzymania dziecka a także w kosztach wynagrodzenia tejże rodziny. Od 9 lat Gminie Miasto Krosno partycypuje w kosztach wynagrodzenia specjalistycznej zawodowej rodziny zastępczej dla niepełnosprawnego dziecka z naszego powiatu, a umieszczonego w powiecie legionowskim.

Utworzone i rodziny zastępcze oraz ilość umieszczonych w nich dzieci w latach 2013-2015

Rok	Ilość utworzonych rodzin zastępczych	Liczba umieszczonych dzieci	Liczba dzieci z rozwiązanych rodzin zastępczych	Razem rodzin zastępczych	Razem liczba umieszczonych dzieci
2013	2	5	5	51	70
2014	6	7	5	49	66
2015	6	6	2	43	5

Źródło MOPR Krosno

Mimo środków jakie przeznaczane są na realizację zadań związanych z pieczą zastępczą, wymierne są korzyści jakie przynosi umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych - biorąc pod uwagę ich dobro, kształtowanie prawidłowych postaw społecznych jak i w odniesieniu do kosztów jakie ponoszone są w tym zakresie przez Gminę Miasto Krosno.

Średni koszt utrzymania jednego dziecka w pieczy rodzinnej oscyluje w granicach 1 000 zł, koszt utrzymanie dziecka w placówce – to obecnie koszt rzędu 2 914,31 zł.

Średni koszt utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2013-2015

L.p.	Lata	Wysokość wypłaconych świadczeń dla rodzin zastępczych w zł	Średni koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w zł	Koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej Dom Dziecka w Krośnie w zł
1.	2013	609 666 zł	866 zł	2 768,20 zł
2.	2014	489 656 zł	828 zł	2 893,31 zł
3.	2015 -I półrocze	205 750 zł	935 zł	2 914,31 zł

Źródło: MOPR Krosno

Powyższa tabela porównuje wysokość średniego kosztu utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej z średnim kosztem utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Wskazuje, że koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej stale wzrasta. Jednak koszt w rodzinie zastępczej jest nieporównywalnie niższy od kosztu utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Miesięczne koszty ponoszone przez Gminę Miasto Krosno na utrzymanie dziecka pieczy zastępczej w 2015r.

	Koszt utrzymania jednego dziecka	Wynagrodzenie dla rodziny zastępczej	Razem
Rodzina zastępcza spokrewniona	660,00 zł	-	660,00 zł
Rodzina zastępcza niezawodowa	1 000,00 zł	-	1 000,00 zł
Rodzina zastępcza zawodowa	1 000,00 zł	2 000,00 zł plus pochodne(455,17)	3 455,17 zł
Instytucjonalna piecza zastępcza	2 914,31 zł	-	2 914,31 zł

Źródło: MOPR w Krośnie

Jak wynika z powyższych danych koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest porównywalny z kosztem utrzymania zawodowej rodziny zastępczej oraz przebywającego w niej dziecka, a w przypadku otrzymania dodatkowych świadczeń- koszt ten jest znacznie wyższy.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na każde umieszczone dziecko przysługują świadczenia stałe :

- świadczenie pieniężne, wypłacane w okresach miesięcznych na utrzymanie dziecka, uzależnione od rodzaju rodziny zastępczej,
- świadczenia dodatkowe uzależnione od sytuacji zdrowotnej czy niedostosowania społecznego dziecka (dodatek wysokości 200 zł na każde dziecko).

Nadto rodziny zastępcze mogą korzystać z dodatków fakultatywnych w postaci :

- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka ,
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń - okresowo lub jednorazowo;

Ponadto rodzina zastępcza zawodowa i niezawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową lub zawodową na:

- czynsz, wynajem, energia elektryczna oraz ciepła, woda, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, antenę zbiorczą, abonament radiowy i telewizyjny, usługi telefoniczne itp.
- remonty - powyższe świadczenie przyznawane jest jedynie w przypadku, gdy w rodzinie przebywa powyżej trojga dzieci.

W sytuacji, gdy rodzina zastępcza zawodowa pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego, w której przebywa przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko niedostosowane społecznie lub niepełnosprawne – otrzymuje ona dodatek w wysokości 20 % wysokości otrzymywanego wynagrodzenia (tj. 520,00zł).

Jednocześnie rodzina zastępcza zawodowa w okresie przebywania dziecka w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, domu pomocy społecznej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym czy młodzieżowym ośrodku socjoterapii - otrzymuje 80 % wynagrodzenia za okres pozostawania w gotowości do czasu powrotu dziecka z jednostki. Rodziny te mają prawo do 30 dni wypoczynku w okresie 12 miesięcy otrzymując w tym czasie pełne wynagrodzenie. Podczas ich nieobecności dziećmi może zajmować się rodzina

pomocowa, która w tym czasie otrzymuje miesięcznie 400,00 zł tytułem wynagrodzenia (20 % od kwoty 2 000,00 zł - wynagrodzenia rodziny zastępczej zawodowej lub 520,00 zł 20 % od kwoty 2 600,00 zł - wynagrodzenia dla rodziny zastępczej zawodowej w formie pogotowia rodzinnego).

2. Instytucjonalna Piecza Zastępcza

Na terenie Gminy Miasto Krosno funkcjonuje jedna niepubliczna placówka opiekuńczo - wychowawcza – Dom Dziecka im. Ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Krośnie, z siedzibą przy ul. Grodzkiej 2. Placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr św. Józefa – Prowincja Tarnowska i posiada 30 miejsc statutowych. W roku 2010 Dom Dziecka osiągnął standardy europejskie. Decyzją Wojewody Podkarpackiego ta całodobowa placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego świadczy pomoc dzieciom w niej umieszczonym na poziomie obowiązującego standardu na czas nieokreślony.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Krosna realizuje postanowienia Sądu zarządzające umieszczanie małoletnich dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo- wychowawczych. W tym zakresie współpracuje z Dyrektorem Domu Dziecka w Krośnie , wydaje odpowiednie skierowanie oraz kompletuje niezbędną dokumentację dotyczącą przyjęcia dziecka. W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie poszukuje miejsca dla dziecka na terenie innych powiatów. Ponadto bada indywidualną sytuację socjalno-bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w placówkach i ustala odpłatność za pobyt dziecka w danej placówce.

Na dzień 30.11.2015r. w placówce opiekuńczo – wychowawczej na terenie Krosna przebywa 32-je wychowanków, w tym 15-ro małoletnich pochodzących z Gminy Krosno oraz 17-ro wychowanków z innych powiatów. Mimo zapisów ustawy, iż w placówce opiekuńczo- wychowawczej umieszcza się dzieci dopiero powyżej 10 roku życia - w krośnieńskim Domu Dziecka przebywa dwóch wychowanków w wieku 5 i 9 lat. Ich umieszczenie spowodowane było umieszczeniem w tejże placówce ich rodzeństwa i stanowi to wyjątek od generalnej zasady powierzania opieki nad najmłodszymi – pieczy zastępczej.

Krośnieński Dom Dziecka pomimo, że nie posiada statusu placówki interwencyjnej nie odmawia pomocy i schronienia żadnemu dziecku, które w nagłych wypadkach potrzebuje opieki, szczególnie po policyjnych interwencjach w porach

nocnych. W sytuacjach nagłych placówka zabezpiecza potrzeby Gminy w tym zakresie, odpowiednio do swych możliwości lokalowych.

Dzieciom przebywającym w placówce zapewniana jest całodobowa opieka. Prowadzone są zajęcia socjalizacyjne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, resocjalizacyjne, terapeutyczne zmierzające do wyrównania braków wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowywania ich do życia społecznego. Dom Dziecka zaspokaja niezbędne potrzeby dziecka na poziomie obowiązującego standardu. Krośnieńska placówka opiekuńczo - wychowawcza umożliwi bezpośredni kontakt dzieci z rodzinami biologicznymi (zarówno na terenie placówki jak też z możliwością urlopowania w domach rodzinnych) lub telefoniczny. Personel stara się angażować rodziny biologiczne do udziału w organizowanych uroczystościach. Działania te służą utrzymaniu więzi, ale także budowaniu prawidłowych relacji rodzicielskich zmierzających do ewentualnego powrotu dzieci do środowisk rodzinnych.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2013 – 2015

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba dzieci z terenu Miasta Krosna umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Krosna	1	0	5
Liczba dzieci z Miasta Krosna umieszczonych na terenie innych powiatów	1	0	0

Źródło: MOPR w Krośnie

3. Usamodzielnienia wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą, dom pomocy społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem do uzyskania pomocy przez osobę usamodzielnianą jest jej przebywanie w pieczy zastępczej na mocy postanowienia sądu przez okres co najmniej 3 lat w przypadku przebywania w rodzinie zastępczej lub 1 roku w przypadku pobytu w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Kolejnym warunkiem przyznania świadczenia jest

zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia oraz stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez kontynuowanie nauki.

W Krośnie w roku obecnym 2 wychowanków rodzin zastępczych oraz wychowanek placówki rozpoczęło proces usamodzielniania. Na przestrzeni roku z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki korzystało 20 wychowanków rodzin zastępczych, 2 wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz 2 wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Liczba usamodzielnianych wychowanków w latach 2013-2015.

L.p.	Piecza zastępcza- pomoc osobom usamodzielnianym	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
1.	Usamodzielniani wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz MOW	26	22	13
2.	Usamodzielniani wychowankowie z rodzin zastępczych	33	25	20

Źródło: MOPR Krosno

Osoba usamodzielniana może uzyskać pomoc:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie,
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki,
- 3) rzeczową na zagospodarowanie,
- 4) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych ,
- 5) pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Pomoc pieniężna udzielona dla osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych oraz z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2015 obrazuje poniższa tabela.

Osoby usamodzielniane w latach 2013-2015 – rodzaj i wysokość przyznanej pomocy

Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówki opieki - wychowawczej	Rok	Rodzaj przyznanej pomocy Liczba osób/ wartość			Wysokość przyznanej pomocy
		Kontynuowanie nauki: 494,10 zł miesięcznie /os.	Usamodzielnianie: kwota w zł/os.	Zagospodarowanie: kwota w zł/os Pomoc mieszkaniowa	
Osoby usamodzielniane z rodzin zastępczych	2013r	112.969 /27 os	9882/ 2 os	19 764/4 os	142 615
	2014r	105 130 / 26os	19.764/ 4 os.	7 641 /3 os.	132 535
	2015r	79 684 / 18 os	4 947/ 2 os.	11 382/ 3 os.	96 013
Osoby usamodzielniane z placówki opiekuńczo - wychowawczej	2013r	35 081 /8 os.	18 117/ 3 os.	4941/ 1os. 800/1os	58 939
	2014r	29 152 / 7os.	1 647/ 1os.	9882 / 2 os.	40 681
	2015r	19 906 / 5 os.	6588/1os.	9882/ 2 os.	36 376
Razem wypłacona kwota		381 922	60 945	64 292	507 159

Źródło: MOPR w Krośnie

Pomoc dla osób opuszczających rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, związana jest z faktem rozpoczęcia dorosłego życia, służy integracji ze środowiskiem. Najczęściej osoby te nie mogą liczyć na żadną pomoc ze strony swojej rodziny naturalnej, dlatego też pomocą służy opiekun procesu usamodzielnienia. Opiekun wspólnie z osobą usamodzielnianą opracowuje program usamodzielnienia, który powinien uwzględniać wszystkie kierunki aktywności życiowej i stanowi kontrakt w sprawie pomocy pieniężnej i życiowej. Znacząca część działalności pracowników MOPR - Działu ds. Asysty Rodziny i Pieczy Zastępczej jest skierowana na motywowanie usamodzielnianych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji i kursów zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani do samodzielnego życia. MOPR Krosno wspiera szczególnie młodzież opuszczającą placówki opiekuńczo-wychowawcze w podejmowaniu właściwych decyzji życiowych, monitoruje postępy w nauce, zachęca do podnoszenia kwalifikacji utrzymując stały regularny kontakt. W sporadycznych przypadkach wychowankowie placówek podejmują studia wyższe i stanowią mniejszość w stosunku do wychowanków opuszczających rodziny zastępcze.

Na uwagę zasługuje fakt, iż zdecydowana większość wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej decyduje się na kontynuowanie nauki po osiągnięciu pełnoletniości. Wynika to być może z faktu, iż rolę rodzica zastępczego pełnią wstępni dziecka lub rodzeństwo dziecka, którzy osobiście są zaangażowani w rozwój swoich wnuków bądź rodzeństwa i pragną zapewnić im lepszy start w dorosłość. Tych szans natomiast brak jest dzieciom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze. Jednym z najważniejszych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby usamodzielniające się cechują się niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia. Często dotyczy to dzieci opuszczających instytucjonalne formy opieki tj. placówki opiekuńczo wychowawcze i młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Dlatego też celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie, umożliwiając młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

4. Mieszkanie chronione

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby w nich zamieszkujące do prowadzenia samodzielnego życia zapewniając warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, w szczególności osobie opuszczającej rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą może być przyznana pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym.

Gmina Miasto Krosno podjęła kroki w celu utworzenia mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych. Pod koniec roku 2015r. Gmina Miasto Krosno przekazała lokal, z przeznaczeniem na mieszkanie chronione dla 3 osób usamodzielnianych. Obecnie prowadzone są działania mające na celu skierowanie do w/w mieszkania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

VII. CELE PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Głównym celem realizacji „Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Krośnie na lata 2016-2018” jest zorganizowanie efektywnego systemu wsparcia dzieci pozbawionych opieki i wychowania w rodzinach naturalnych. Cel ten został rozwinięty o cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działań w obrębie wynikających z pieczy zastępczej.

Ponadto Program mówi o pomocy usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej. Działania obejmują realizację indywidualnych programów usamodzielnienia oraz pracę edukacyjno-wychowawczą wspierającą ich życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

Cel główny

Zapewnienie dzieciom z Gminy Miasta Krosna pozbawionym opieki i wychowania rodziców biologicznych pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy	Zadania	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
1. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym	-promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez: współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego -organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego -pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej -szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze -organizowanie wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia oraz prowadzenie specjalistycznego poradnictwa	- liczba działań promocyjnych - liczba szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze -liczba rodzin zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej -liczba rodzin, które ukończyły szkolenie i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne -liczba rodziców zastępczych uczestniczących w grupach wsparcia	Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz przygotowanie ich do pełnienia tej funkcji oraz zmiana świadomości społeczności lokalnej w przedmiocie idei rodzicielstwa zastępczego

<p>2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> -umieszczenie małoletnich dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, -wydawanie dla rodziców biologicznych decyzji o odpłatności za pobyt dzieci w pieczy - utrzymywanie stałej współpracy z Sądem Rodzinnym, kuratorami sądowymi -prowadzenie rejestru rodzin zastępczych 	<ul style="list-style-type: none"> -liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Gminy Miasto Krosno, w tym spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych -odsetek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wśród wszystkich dzieci objętych pieczą zastępczą - liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą i z jakiego powodu - liczba wydanych decyzji dotyczących odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej - liczba wniosków kierowanych do Sądu Rodzinnego o wydanie zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych w przedmiocie władzy rodzicielskiej 	<p>Zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki i wychowania rodziców biologicznych pieczy zastępczej</p>
<p>3.Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w Gminie Miasto Krosno</p>	<ul style="list-style-type: none"> -wspieranie rodziców zastępczych poprzez zatrudnianie Koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej -szkolenia już istniejących rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych - wspieranie rodzinom zastępczym poprzez zatrudnianie osoby do pomocy przy opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich na wniosek rodzin zawodowych i niezawodowych -poradnictwo specjalistyczne-prawne, psychologiczne, socjalne -wypłacanie świadczeń rodzinom zastępczym -zainicjowanie 	<ul style="list-style-type: none"> -liczba rodzin objętych opieką Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej -liczba i problematyka prowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych -liczba rodzin zastępczych uczestniczących w szkoleniach -liczba rodziców zastępczych uczestniczących w grupach wsparcia - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez osobę do pomocy - kwota wypłaconych świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych 	<ul style="list-style-type: none"> -wsparcie rodzin zastępczych w wypełnieniu ich funkcji -podniesienie kompetencji osób sprawujących funkcje rodziny zastępczej i przeciwdziałanie ich wypaleniu zawodowemu -zapewnienie dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej potrzeb poprzez przyznawanie różnych form pomocy

	<p>prowadzenia grupy wsparcia dla rodziny zastępczej</p>		
<p>4. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych</p>	<p>-systematyczne przygotowywanie wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych do usamodzielnienia</p> <p>- wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych</p> <p>-umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej</p> <p>-organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą poprzez specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne</p> <p>-wypłata świadczeń pieniężnych na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie</p>	<p>-liczba usamodzielniających się wychowanków z rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych</p> <p>-liczba osób usamodzielnianych, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego</p> <p>-liczba osób które skorzystały z mieszkania chronionego</p> <p>- liczba osób usamodzielniających korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki</p> <p>-liczba osób korzystających i liczba wypłaconych świadczeń na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie</p>	<p>-usamodzielnienie i przygotowanie do samodzielnego życia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej</p> <p>-podnoszenie przez osoby usamodzielniane wykształcenia i umożliwienie zdobywania kwalifikacji zawodowych, które zwiększają ich szansę na rynku pracy</p>
<p>5.Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej</p>	<p>-doskonalenie zawodowe kadry z zakresu pieczy zastępczej</p> <p>-udział pracowników Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie</p> <p>-współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny</p> <p>-systematyczna współpraca z placówkami edukacyjnymi, sądami oraz ośrodkami zdrowia</p>	<p>-liczba osób uczestniczących z szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie</p> <p>- tematyka szkoleń</p> <p>- liczba spotkań między instytucjonalnych</p>	<p>-realizacja zadań w zakresie pieczy zastępczej prowadzona przez profesjonalną i odpowiednio przygotowaną kadre</p> <p>-wielopłaszczyznowa współpraca między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny</p>

<p>6. Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych</p>	<p>2016r.- kontynuowanie umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z 4 dotychczasowymi rodzinami 2017r. - kontynuowanie umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z 4 dotychczasowymi rodzinami 2018r.- kontynuowanie umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z 4 dotychczasowymi rodzinami - zgodnie ze składanymi wnioskami W przypadku wpływu nowych wniosków limit rodzin zastępczych zawodowych może ulec modyfikacji. Limit rodzin zastępczych zawodowych określony został na podstawie rozeznaczonych potrzeb i praktyki w zakresie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej a także zainteresowania istniejących rodzin zastępczych niezawodowych pełnieniem funkcji rodzin zastępczej zawodowej.</p>	<p>- liczba rodzin z którymi zawarto umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej</p>	<p>- zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki i wychowania rodziców biologicznych kompleksowej opieki przez rodziny zastępcze zawodowe, - zapewnienie dzieciom wymagającym wzmoczonej opieki z uwagi na ich niepełnosprawność – opieki sprawowanej przez specjalistyczną rodzinę zastępczą - zapewnienie opieki dzieciom pozostawionym do adopcji i przygotowanie ich do tego procesu przez wykwalifikowaną rodzinę zastępczą</p>
---	--	---	--

VIII. Projektowane źródła finansowania programu:

1. Administracja rządowa.
2. Samorząd województwa.
3. Samorząd gminny, samorząd powiatowy.
4. Organizacje pozarządowe.
5. Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne.
6. Inne podmioty/partnerzy działań.
7. Inne.

Źródła finansowania zadań określone są w uchwale budżetowej : dział 851, 852.
Wysokość środków na pozostałe funkcjonowanie Programu będzie uchwalane rokrocznie przez Radę Miasta Krosna.

IX. Adresaci programu

- 1) Adresaci programu w zakresie wspierania rodziny:
 - a) rodziny bezradne, niewydolne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) rodziny, w których istnieje problem uzależnienia,
 - c) rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem,
 - d) rodziny, w których występuje problem przemocy.
- 2) Adresaci programu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej:
 - a) rodziny zastępcze,
 - b) wychowankowie rodzin zastępczych,
 - c) usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych placówek.

X. Realizatorzy programu:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- 2) Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta w Krośnie,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 4) Jednostki organizacyjne Gminy Miasto Krosna.

XI. Partnerzy:

- 1) Policja,
- 2) Sądy,
- 3) Placówki oświatowe,
- 4) Służba zdrowia,
- 5) Organizacje pozarządowe,

XII. Sposób monitorowania programu:

Nieodłącznym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitoring i ewaluacja. Monitoring wdrażania Programu prowadzony będzie na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych zadań służących osiągnięciu zamierzonych celów.

Monitorowanie „Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Krośnie na lata 2016–2018” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Prezydentowi Miasta Krosna i Radzie Miasta Krosna w corocznym sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

XIII. Ewaluacja

Ewaluacja Programu będzie przebiegała poprzez zbieranie, analizę oraz interpretację danych i określi m.in.: poziom skuteczności i użyteczności przyjętego programu w systemie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, stopień realizacji założonych celów na poszczególnych etapach programu, stopień zaangażowania i nakładów zainwestowanych przez poszczególnych realizatorów zadań. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

XIV. Planowany budżet wsparcia rodziny na lata 2016-2018 w złotych

Założenia do projektu budżetu programu wspierania rodziny:

- 1) Zatrudnienie asystentów rodziny: w roku 2016 – 2 ½ etatu, w roku 2017 – 3 etaty, w roku 2018 – 3 etaty.
- 2) Zatrudnienie specjalistów do prowadzenia poradnictwa dla rodzin (psycholog, prawnik, terapeuta ds. uzależnień) : w roku 2016 – nie planuje się, w roku 2017 – 2 osoby, w roku 2018 – 3 osoby.
- 3) Szkolenie asystentów rodziny: w roku 2016 – 3 osoby, w roku 2017 – 3 osoby, w roku 2018 – 3 osoby.
- 4) Szkolenie rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej (art. 76 ust. 5 pkt 12 ustawy): w roku 2016 – nie planuje się, w roku 2017 – 15 rodzin, w roku 2018 – 20 rodzin.
- 5) Prelekcje, wykłady, szkolenia dla uczniów: w 2016r.- nie planuje się, w 2017r. 2 spotkania, w 2018r. 3 spotkania.
- 6) Zapewnienie wypoczynku – dofinansowanie do zimowisk, kolonii w formie zasiłków celowych dla poszczególnych rodzin: w roku 2016 – dla 20 dzieci, w roku 2017 dla 25 dzieci, w roku 2018 dla 30 dzieci.
- 7) Zapewnienie opieki dzieciom w placówkach dziennego wsparcia poprzez wspieranie ich działalności w szczególności realizujących program z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Krosna, przewidywana liczba dzieci korzystających z tej formy wsparcia w latach 2016-2018 to 200 - 250 dzieci rocznie.
- 8) Częściowe dofinansowanie do wynagrodzenia kadry Placówki wsparcia dziennego „Oratorium Twój Dom” w Krośnie.

Szacunkowy koszt i struktura finansowania działań w ramach Programu		Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
1.	Zatrudnienie asystentów rodziny	92 943	111 532	115 132
2.	Zatrudnienie specjalistów do prowadzenia poradnictwa dla rodzin biologicznych	0	3 000	4 000
3.	Szkolenie asystentów rodziny	1 000	2 000	3 000
4.	Szkolenie rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej	0	2 000	3 000
5.	Prelekcje dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w szczególności dot. uzależnień	0	1 000	2 000
6.	Zapewnienie wypoczynku – dofinansowanie do zimowisk, kolonii,	10 000	10 000	10 000
7.	Zapewnienie opieki dzieciom w placówkach dziennego wsparcia, realizujących program z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Krosna	217 708	220 000	220 000
8	Placówka Wsparcia Dziennego – Oratorium Twój Dom na osiedlu im. ks. Markiewicza	140 000	150 000	160 000
Razem		461 651	499 532	517 132

XV. Planowany budżet programu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2016 – 2018 w złotych

1. Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych (art. 191 ust.1 ustawy): w roku 2016 – 52 dzieci, w roku 2017- 53 dzieci, w roku 2018 – 54 dzieci.
2. Wynagrodzenie z pochodnymi dla rodzin zastępczych zawodowych: w 2016r. 4 rodziny zastępcze zawodowe; w 2017- 4 rodziny, w 2018r. – 4 rodziny zastępcze zawodowe. Liczba rodzin zgodna z założonym limitem rodzin zastępczych zawodowych.
3. Wynagrodzenie osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich(art.57 ust.1a ustawy) : w roku 2016 – 1 osoba, w roku 2017 –1 osoba, w roku 2018 – 1 osoba.
4. Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka (art. 83 ust.1 pkt 1): w 2016 r. skorzysta 20 dzieci po 500 zł; w 2017 r. skorzysta 24 dzieci po 500 zł, w 2018 r. skorzysta 28 dzieci po 500 zł.
5. Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dzieci do rodzin zastępczych: w 2016r. skorzysta 2 rodziny po 750 zł, w 2017r. skorzysta 2 rodziny po 1000 zł, w 2018r. skorzysta 2 rodzin po 1 250 zł.
6. Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych (art. 83 ust.1 pkt 2): w 2016r. – nie planuje się, w 2017r. nie planuje się, w 2018r. nie planuje się;
7. Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (art. 83 ust. 2 ustawy): w 2016r. 2017r. i 2018r. planuje się wydatki na utrzymanie lokalu mieszkalnego w wysokości 3000 zł;
8. Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (art. 83 ust 4 ustawy) : w roku 2016 – 2 000 zł; w roku 2017 – 2 000 zł, w roku 2018 - 2 000 zł;
9. Koszty związane z promocją rodzicielstwa zastępczego-materiały promocyjne, koszty związane z organizacją konferencji w 2016r.- 2 000 zł; w 2017r. – 3 000 zł; w 2018 r. – 3 000 zł;
10. Dotacje na utrzymanie dzieci z Krosna umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Krosnem: w roku 2016 – 9 dzieci, w roku 2017 - 9 dzieci, w roku 2018- 9 dzieci.
11. Dotacje na utrzymanie dzieci z Krosna umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Krosnem: w roku 2016 – 3 dzieci, w latach 2017- 3 dzieci; w 2018r. – 3 dzieci;

12. Zatrudnienie koordynatorów pieczy zastępczej: w roku 2016 – 2,5 etatu, w roku 2017 – 2,5 etatu; w roku 2018 roku -2,5 etatu;
13. Szkolenia i specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych - organizator – szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych jak również dla nowo powstających w roku 2016- 5 000 zł; w roku 2017 – 6 000 zł; w 2018 roku – 7 000 zł;
14. Środki na utrzymanie mieszkania chronionego – planuje się w 2016r.- doposażenie oraz utrzymanie lokalu 70 000 zł; w 2017 r.- utrzymanie lokalu 30 000, w 2018r. – 30 000 zł;
15. Pomoc na kontynuowanie nauki dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych zaplanowano: w 2016r. dla 25 osób, w roku 2017 dla 25 osób, w roku 2018 dla 26 osób;
16. Usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych: w roku 2016 zaplanowano wypłatę świadczeń dla 2 osób, w roku 2017 dla 2 osób, w roku 2018 dla 2 osób.
17. Pomoc na usamodzielnienie wychowanków z rodzin zastępczych – w roku 2016 zaplanowano wypłaty dla 5 osób, w 2017 – 5 osób, w roku 2018 – 5 osób;
18. Pomoc na zagospodarowanie dla wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych /wyprawka rzeczowa/ - w roku 2016 zaplanowano realizację dla 5 osób, w 2017 – 5 osób, w roku 2018 – 5 osób;
19. Pomoc na zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych /wyprawka rzeczowa/ - w roku 2016 zaplanowano wypłaty dla 8 osób, w 2017 – 8 osób, w roku 2018 – 8 osób;

Szacunkowy koszt i struktura finansowania działań w ramach Programu		Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
1.	Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych	542 007	543 000	545 000
2.	Wynagrodzenie z pochodnymi dla rodzin zastępczych zawodowych	118 723	118 723	118 723
3.	Wynagrodzenie osoby do pomocy przy pracach gospodarskich oraz opiece nad dziećmi	800	800	800
4.	Dofinansowanie do wypoczynku poza miejsce zamieszkania	10 000	12 000	14 000
5.	Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dzieci do rodzin zastępczych	1500	2000	2500
6.	Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	0	0	0
7.	Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego.	3000	3000	3000
8.	Dofinansowanie do remontu	2000	2000	2000
9.	Promocja rodzicielstwa zastępczego , organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	2000	3000	4000
10.	Dotacje na utrzymanie dzieci z Krosna umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Krosnem	97 673	98 000	98 000
11.	Dotacje na utrzymanie dzieci z Krosna umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Krosnem	117 925	118 000	118 000
12.	Zatrudnienie koordynatorów pieczy zastępczej	94 775	98 000	100 000
13.	Szkolenia i specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych - organizator	5 000	6 000	7 000
14.	Środki na utrzymanie lokalu chronionego	70 000	30 000	30 000
15.	Pomoc na kontynuowanie nauki dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych	148 304	150 000	155 000
16.	Usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo- wychowawczych	15 529	12 000	12 000
17.	Pomoc dla osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych	24 705	24 705	24 705
18.	Pomoc na zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych	14 823	4 823	14 823
19.	Pomoc na zagospodarowanie dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	26 205	26 205	26 205
	Razem	1 294 969 zł	1 252 256 zł	1 275 756 zł

XVI. ZAKOŃCZENIE

Rodzina jako podstawowe środowisko funkcjonowania i rozwoju dziecka winna zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne jak i emocjonalne. Jeżeli rodzina napotyka na problemy lub pojawiają się w niej dysfunkcje, wówczas instytucje powołane do jej wspierania są zobowiązane do podjęcia na jej rzecz działań, służących jej dobru, w szczególności dobru dziecka. To nadrzędny cel systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Wspieranie rodziny to proces, który jest połączony ze wzmocnieniem społeczności lokalnej i zasadą pomocniczości.

Opracowany Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Krośnie na lata 2016-2018. Wspieranie i umacnianie w swych funkcjach rodziny biologicznej ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ma również na celu rozwój polityki prorodzinnej, zakładając sukcesywnie odchodzenie od instytucjonalnych form pomocy na rzecz form rodzinnych.

Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Krośnie na lata 2016 - 2018 jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.